

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI

HOTĂRÂREA nr. 646

din 19 iunie 2014

Prin Raportul Inspecției Judiciare nr. 1491/IJ/996/DIJ/2014, s-a înaintat Secției pentru judecători a Consiliului Superior al Magistraturii rezultatul verificărilor privind respectarea dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor având ca obiect săvârșirea infracțiunilor prevăzute de Codul silvic, precum și practica instanțelor judecătorești în ceea ce privește individualizarea pedepselor aplicate pentru comiterea acestei categorii de infracțiuni.

Analizând Raportul Inspecției Judiciare nr. 1491/IJ/996/DIJ/2014, Secția pentru judecători reține următoarele:

Prin Ordinul nr. 26/2014 al inspectorului șef al Inspecției Judiciare, în realizarea planului de activitate al Inspecției Judiciare pentru anul 2014, s-a dispus efectuarea de verificări ce au avut ca principal obiectiv formarea unei imagini de ansamblu asupra respectării dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor având ca obiect infracțiunile prevăzute de Legea nr. 46/2008 privind Codul silvic, cu modificările și completările ulterioare, precum și identificarea elementelor de practică a instanțelor sub aspectul individualizării pedepselor aplicate pentru comiterea acestei categorii de infracțiuni.

Prin același ordin, s-a dispus ca verificările să fie efectuate în perioada 22.04 – 09.05.2014, pe baza relațiilor comunicate de către instanțe, iar perioada vizată de verificări să fie aceea cuprinsă între 01.01.2012 – 01.02.2014.

În acest scop, prin adresele purtând numărul 1491/IJ/996/DIJ/2014, în temeiul art. 73 alin. (4) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, raportat la art. 46 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, s-a dispus luarea de măsuri pentru a se comunica de către curțile de apel inspectorilor judiciari, în două etape, datele și relațiile cuprinse în Ordinul inspectorului șef al Inspecției Judiciare nr. 26/2014, precum și orice alte relații solicitate ori apreciate ca fiind necesare în timpul controlului.

Astfel, într-o primă etapă a verificărilor, s-a solicitat conducerilor curților de apel comunicare următoarelor date: prezentarea separată a fiecărui dosar având ca obiect infracțiuni silvice, aflat pe rolul instanțelor arondate curții de apel, fie în primă instanță, fie în calea de atac, cu o vechime mai mare de 2 ani de la data primei înregistrări în sistemul judiciar, cu indicarea următoarelor mențiuni: numărul de dosar; data primei înregistrări în sistem; instanța pe rolul căreia se află în prezent dosarul și durata procedurii pe fiecare stadiu procesual, precum și cauzele care au condus la temporizarea procedurii judiciare.

În cea de-a doua etapă a verificărilor, s-a solicitat conducerilor curților de apel comunicarea următoarelor informații: data primei sesizări a instanței; data pronunțării hotărârii în primă instanță; data sesizării instanței de control judiciar; data soluționării definitive a cauzei; sancțiunile aplicate definitiv; statutul inculpaților (majori/minori; fără antecedente penale/recidiviști); alte stări de agravare a răspunderii penale (concurs de infracțiuni/recidivă); prejudiciul cauzat; modalitatea de reparare a prejudiciului și măsurile de siguranță dispuse.

Din analiza datelor statistice transmise de toate curțile de apel, rezultă că, din numărul total de 1991 de dosare înregistrate la nivel național în perioada de referință (dintre care un număr de 275 de dosare aflate în calea de atac a recursului, pe rolul curților de apel), având ca obiect infracțiunile prevăzute de Legea nr. 48/2008 privind

Codul silvic, un număr de 1809 dosare (91%) au fost soluționate definitiv într-un interval de timp cuprins între 6 luni - 1 an și 8 luni, termen apreciat ca fiind rezonabil în raport cu natura cauzelor și cu complexitatea și specificul probatorului.

Raportat la datele statistice generale privind numărul dosarelor penale nou intrate pe rolul curților de apel în anii 2012 și 2013, care este de 71.742 (potrivit rapoartelor privind starea justiției), numărul cauzelor având ca obiect infracțiuni silvice a fost de 282 de dosare, reprezentând un procent de 0,40%.

De asemenea, prin raportare la datele statistice vizând numărul dosarelor nou intrate pe rolul judecătoriilor, de 338.719 dosare, cele 1450 de dosare penale având ca obiect infracțiuni silvice reprezintă un procent de 0,43%.

Se mai reține că, în perioada de referință, nu au fost înregistrate dosare pe rolul tribunalelor, date fiind modificările legislative intervenite prin Legea nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, potrivit cărora competența de soluționare a căilor de atac declarate împotriva sentințelor pronunțate în această materie aparține curților de apel. În ceea ce privește dosarele înregistrate, cu titlu de excepție, pe rolul Tribunalului Covasna și Neamț, se reține că au avut ca obiect și infracțiuni conexe care au atras competența de soluționare în primă instanță a tribunalului.

Verificările efectuate au relevat lipsa unui echilibru sub aspectul numărului de dosare înregistrate la nivelul curților de apel, constatându-se că rolul unor instanțe (Curtea de Apel Iași, Curtea de Apel Cluj, Curtea de Apel Alba Iulia, Curtea de Apel Craiova și Curtea de Apel Bacău) a fost mult mai încărcat, în raport cu altele (Curtea de Apel Constanța, Curtea de Apel Oradea și Curtea de Apel București).

Inspecția Judiciară a apreciat că diferențele semnificative sub aspectul numărului acestui tip de cauze pe rolul instanțelor reprezintă o consecință firească, directă, a specificului și întinderii fondului forestier din aria de competență teritorială a acestora.

Ca o constatare generală, se reține că în dosarele sus-menționate au fost inculpate doar persoane fizice, fără a fi constatată, din verificările efectuate, existența vreunei situații în care actul de sesizare al instanței să privească o persoană juridică.

Tot ca o constatare generală, desprinsă din analiza datelor statistice ce a vizat numărul redus al faptelor având acest obiect, se reține lipsa impactului major la nivel național al urmărilor acestor infracțiuni, rezultat din valoarea mică a prejudiciilor, reflectat și în modalitatea de individualizare a pedepselor.

În raport cu valoarea redusă a prejudiciilor cauzate, s-a constatat că, în general, în ceea ce privește individualizarea judiciară a pedepselor în cazul infracțiunilor silvice, pedepsele cu închisoarea stabilite și aplicate de către instanțele de judecată sunt orientate spre minim, executarea celor mai multe fiind suspendată condiționat sau sub supraveghere. De asemenea, s-a constatat că au fost aplicate pedepse cu amenda, fie cu executare, fie cu suspendarea condiționată a executării. S-a mai reținut că, de regulă, au fost stabilite pedepse cu executare efectivă pentru inculpații care, fie au avut antecedente penale, fie au săvârșit infracțiunile în stare de recidivă.

Din perspectiva analizei practicii instanțelor în ceea ce privește individualizarea pedepselor aplicate, s-a constatat că la individualizarea judiciară a pedepselor, în cazul infracțiunilor silvice, s-au avut în vedere dispozițiile legii speciale în materie, limitele de pedeapsă prevăzute de Codul silvic, precum și criteriile generale prevăzute de art. 72 din Codul penal anterior, fiind luate în considerare stările generale de agravare ori de atenuare a răspunderii penale, circumstanțele reale și cele personale, precum și toate celelalte criterii de individualizare, raportate la fiecare caz în parte.

În raport cu criteriile menționate anterior, a rezultat că, în general, pedepsele cu închisoarea stabilite și aplicate de către instanțele de judecată sunt orientate spre minimul special prevăzut de lege, executarea celor mai multe fiind suspendată condiționat sau sub supraveghere, situațiile de excepție în care au fost stabilite pedepse cu executare efectivă fiind consecința existenței antecedentelor penale ale inculpaților sau a săvârșirii faptelor în stare de recidivă.

De asemenea, s-a reținut că au fost aplicate și pedepse cu amenda, fie cu executare, fie cu suspendarea condiționată a executării, cu titlu de excepție fiind identificate și soluții de achitare întemeiate pe dispozițiile art. 18¹ Cod penal, în perioada în care legea nu permitea aprecierea în concret de către instanță a lipsei gradului de pericol social al faptelor în această materie.

Analiza datelor comunicate a condus la concluzia că, în general, instanțele se orientează în a stabili pedepse fie cu închisoarea, fie cu amenda penală, orientate spre minimul special, executarea pentru majoritatea pedepselor aplicate fiind suspendată condiționat sau sub supraveghere, fiind constatat astfel la nivel național un mod unitar de individualizare judiciară a pedepselor în cazul infracțiunilor silvice.

În ceea ce privește rezultatul verificărilor sub aspectul respectării dispozițiilor referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor, se reține că s-a urmărit identificarea cauzelor care au determinat temporizarea procedurii pe o perioadă mai mare de 2 ani de la data înregistrării dosarelor în sistemul judiciar.

La efectuarea verificărilor, au fost avute în vedere, pe de o parte, obligația stabilită în sarcina magistratului, prin dispozițiile art. 91 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare, de a soluționa cauzele în termen rezonabil, în funcție de complexitatea acestora, iar pe de altă parte, dispozițiile art. 99 lit. h) teza I din același act normativ, potrivit cărora nerespectarea în mod repetat și din motive imputabile a dispozițiilor legale privitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor, constituie abatere disciplinară.

Având în vedere că, în dreptul intern, nu sunt reglementate criteriile pe baza cărora să se poată aprecia asupra duratei rezonabile de soluționare a cauzelor, singurul criteriu enunțat de lege fiind acela al complexității cauzelor, fără însă ca legiuitorul să definească acest termen, la analiza motivelor care au determinat temporizarea procedurii și, implicit, la aprecierea caracterului rezonabil al duratei procedurii, Inspekția Judiciară s-a raportat la înțelesul dat noțiunii de „termen rezonabil” în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în ce privește art. 6 par. 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Conform hotărârilor pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, aprecierea duratei rezonabile a procedurii se face în raport de circumstanțele cauzei și ținând seama de criteriile consacrate de jurisprudența sa, în special de complexitatea cauzei, de comportamentul părților și de cel al autorităților competente, precum și de miza litigiului pentru părțile în cauză.

Verificările efectuate au condus la concluzia că, în general, dosarele având ca obiect infracțiuni silvice au fost soluționate într-un termen rezonabil, cuprins între 6 luni - 1 an și 8 luni, cu titlu de excepție constatându-se depășirea acestui interval de timp în situațiile care au impus administrarea unui probatoriu complex.

Astfel, au existat situații când s-a impus efectuarea unor expertize tehnice judiciare pentru lămurirea problemelor create de stabilirea prejudiciilor, aspect determinant în privința încadrării juridice a faptelor și individualizării judiciare a pedepselor.

Alte cauze care au condus la temporizarea procedurilor în dosarele analizate au fost următoarele: efectuarea expertizelor tehnice judiciare în specialitatea contabilitate, silvicultură, completarea acestor rapoarte de expertiză, formularea de către experți a răspunsurilor la obiecțiuni, precum și efectuarea expertizelor medico-legale psihiatrice în vederea stabilirii discernământului inculpaților, probe necesare pentru angajarea răspunderii penale a acestora.

Sub acest din urmă aspect s-a reținut, cu titlu de excepție, că într-unul dintre dosarele prezentate în cuprinsul raportului procedura judiciară în fața instanțelor de judecată a durat 8 ani, în condițiile administrării complete a probatoriului sub aspectul stabilirii discernământului inculpatului la momentul săvârșirii faptelor.

De asemenea, au mai fost reținute următoarele cauze care au condus la o temporizare a soluționării cauzelor având ca obiect infracțiuni silvice: neefectuarea într-un termen rezonabil de către experții desemnați a expertizelor tehnice judiciare; lipsa de fermitate în aplicarea sancțiunilor procedurale părților și participanților care, prin conduita lor, determină tergiversarea soluționării cauzelor; formularea unor cereri de strămutare; necesitatea soluționării conflictelor negative de competență; stabilirea unor termene de judecată la intervale mari de timp în vederea soluționării unor excepții de neconstituționalitate ori care nu erau justificate de cauze obiective; întârzieri importante în comunicarea relațiilor solicitate de către instanțele de judecată altor instituții; imposibilitatea temporară a asigurării prezenței în fața instanței a inculpaților arestați în alte cauze; parcurgerea mai multor stadii procesuale, urmare a casării repetate a

hotărârilor judecătorești cu trimitere spre rejudecare, precum și restituirile repetate ale dosarelor la organele de urmărire penală.

Urmare a verificărilor efectuate, Inspekția Judiciară a concluzionat că ponderea cauzelor în care durata procedurii a depășit 2 ani de la sesizarea instanței este ne semnificativă în raport cu majoritatea dosarelor având ca obiect infracțiuni silvice și care au avut o durată rezonabilă în soluționarea definitivă, iar temporizarea procedurii judiciare nu a fost, de regulă, imputabilă instanțelor.

Reținând că instanțele de judecată au soluționat cu celeritate cauzele având ca obiect infracțiunile prevăzute de Legea nr. 46/2008 privind Codul silvic, în care parchetele au dispus trimiterea în judecată a inculpaților, că practica judiciară este unitară sub aspectul individualizării pedepselor, Secția pentru judecători, în acord cu concluziile din raportul Inspekției Judiciare, apreciază că nu se impune o monitorizare distinctă din partea Inspekției Judiciare a cauzelor având ca obiect infracțiuni prevăzute de Codul silvic și nici alte măsuri de competența Inspekției Judiciare și a Consiliului Superior al Magistraturii.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 75 alin. (2) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, cu modificările ulterioare, prin vot direct și secret, cu unanimitatea voturilor membrilor prezenți;

SECȚIA PENTRU JUDECĂTORI A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

HOTĂRĂȘTE

Art.1 - Aprobarea conținutului Raportului Inspekției Judiciare nr. 1491/IJ/996/DIJ/2014 privind verificarea respectării dispozițiilor legale referitoare la soluționarea cu celeritate a cauzelor având ca obiect săvârșirea infracțiunilor prevăzute de Codul silvic, precum și sub aspectul practicii instanțelor în ceea ce privește individualizarea pedepselor aplicate pentru comiterea acestei categorii de infracțiuni.

Art.2 - Comunicarea Raportului Inspecției Judiciare nr. 1491/IJ/996/DIJ/2014 către curțile de apel.

Art.3 - Emiterea unui comunicat de presă cu privire la concluziile care s-au conturat în urma analizării raportului de către Secția pentru judecători.

Art.4 - Prezenta hotărâre se comunică Inspecției Judiciare, pentru a fi pusă în aplicare, conform legii.

Data în București, la data de 19 iunie 2014

Președinte,

Judecător dr. Adrian BORDEA

